

DR. KÖVES PÉTER¹

TRAVIATA IGAZI TÖRTÉNETE

---

ifj. Alexander Dumas, Marie Duplessis és Verdi a Traviata bemutatója idején (1853)

A képek forrása: gyorisalon.hu; commons. wikipedia.org; hu wikipedia.org)

Személyes élettapasztalata alapján az ifjabb Dumas megírta főművét, *A kaméliás hölgy* című romantikus és szentimentális regényt. A könyv 1848-ban jelent meg. A szerencsétlen sorsú, tiszta lelkű tüdőbeteg hölgyet a valóságban Marie Duplessisnek hívták, és korának legkapósabb és legünnepeltebb kurtizánja volt. A regényben Gautier Margaret szomorú sorsa mindenkit megindított, meghatott. A regény korának bestsellere lett. A lányt Dumas így jellemezte: „Magas volt, nagyon karcsú, fekete hajú, az arca rózsás fehér. Kis feje hosszúkás vágású szemével mintha porcelánból lett volna, mint a japán nőké. Tekintete azonban büszke és eleven természetéről árulkodott...Olyan volt, mint egy drezdai porcelánfigura.”

Alexander Dumas és Marie Duplessis 1844-ben ismerkedtek meg, rövid és keserűes románc szövődött közöttük. Ekkor mindketten húszévesek voltak. Marie gyönyörű ruhákban járt, fényűző életet élt. Kaméliákat hordott, és lakását is ezekkel a virágokkal díszítette. Intelligens és művelt nőként sokat olvasott és jól zongorázott. Mintha valami üzte volna egyik férfitől a másikig, megszállottan vágyott a szerelemre.

https://www.youtube.com/watch?v=L9x8JJ4_cxc (2:18:02)

Giuseppe Verdi: La Traviata

(Anna Netrebko (Valéry Violetta), Rolando Villazón (Germont Alfréd), Thomas Hampson (Germont György), továbbá a Bécsi Filharmonikusok, vezényel: Carlo Rizzi (Salzburgi Ünnepi Játékok, 2005)

---

¹ A szerző nyugdíjas orvos

Párizsban divatosak voltak a szalonok, az ízlésesen berendezett tágas lakások, ahol ismeretségek köttettek; hírességek, költők, írók, zenészek, politikusok, színházi emberek találkoztak egymással, társalogtak, vitatkoztak, bemutatták új, esetleg készülő műveiket. Egy ilyen szalon tulajdonosa nem lehetett hétköznapi ember, értenie kellett a társadalmi kapcsolatok árnyalataihoz, jó emberismerettel kellett rendelkeznie, jó, ha jártas volt az irodalomban, zenében, művészetekben. Értenie kellett a művelt társalgáshoz és a szerelem művészetéhez is. A kaméliás hölgy népszerű szalont tartott fenn. Tudjuk, hogy ilyen szalonokban találkozhatott egymással Chopin, Liszt, George Sand, Musset, Delacroix és az ifjabb Dumas, aki saját élménye alapján írta meg az említett regényt. Néhány hónapi kapcsolat után Dumas búcsúlevelet írt neki. Miután Dumas elhagyta, Marie Duplessis Liszt Ferencsel vigasztalódott. További kalandok után végül is 23 éves korában hunyt el tbc-ben.

Marie Duplessis (1824–1847), aki talán azért nőtt fel, hogy ihletet adjon Alexandre Dumas kaméliás hölgyének (=Marguéríte Gautier) és Verdi La Traviatájának (=Valéry Violetta)?

Eredeti neve Rose Alphonsine Plessis volt, és egy elszegényedett családban született Normandiában.

(medium.com)

Még nem fedezte fel Koch a saválló bacilust, abban az időben még nem volt egyértelműen ismeretes, hogy a tüdőbaj fertőző betegség, s noha sejtették, hogy gyorsan terjed, a tüdőbajban szenvedő betegek nem szigetelődtek el, nem óvták magukat tőlük az emberek, a XIX. században a legmagasabb körökből is szedte áldozatait a betegség.

Marie Duplessis halála után tartott aukción tekintélyes vagyont árusítottak ki. (A hölgy olyan fényűző életet élt, hogy állítólag százezer aranyfrankot költött évente.) Régi szerelme, az ifjú Dumas az árverésen emlékül egy aranyláncot vásárolt. Marie-t a párizsi Montmartre temetőben helyezték örök nyugalomba.

A nagy sikerre való tekintettel Dumas a történetből színdarabot is alkotott, amelyet 1852-ben mutattak be, és telt házakkal játszottak Párizsban. Az embereket vonzotta a szokatlan téma, nevezetesen az, hogy a mű síkraszállt a társadalom kivetettjéért, egy kurtizánért, akinek megdicsőülésével és megtisztulásával ér véget a történet.

Giuseppe Verdi és Guiseppina Strepponi
(YouTube.com)

1852-ben Párizsban járva Verdi és élettársa, Guiseppina Strepponi megnézték a darabot, és Verdire olyan nagy hatással volt a mű, hogy már úton Milánóba papírra vetette a Traviata szinopszisát, felkérte szövegíróját, Piavét a librettó elkészítésére. Verdi oly gyorsan dolgozott, hogy már 1853-ban a velencei Fenice színházban bemutatták a művet. A bukás keserves volt. A kudarc okai között szerepet játszott az is, hogy az opera nem kosztümös darab volt, saját korában megtörtént eseményt vitt a színpadra a szerző, a szereplők saját koruk ruháiban játszottak, saját koruk eseményét mutatták be. A korabeli társadalmát láthatták a nézők. A konvencióknak nem felel meg a mű. Szenvedélyes szerelmet vitt bátran színpadra Verdi. A korabeli kritikákban

olvasható, hogy a darab első részében a ledérség, a második részben a tüdővész a főszereplő. Az operában humánus gondolatok, emberi érzelmek és szenvedélyek működnek. Magánéleti problémák kerülnek felszínre. A főszereplő (az operában Valery Violetta) nem tudta elhiténi, hogy ő egy tüdőbeteg fiatal, vonzó személy. Verdi biztos volt abban, hogy a közönség még nem érett a műre, és az majd később meghozza a megérdemelt sikert. Ez így is lett, hiszen jelenleg az egyik legtöbbször előadásra kerülő opera világszerte, és a közönség szívébe zárta a darabot.

(Egy anekdota szerint, Toscanini mérgesen megdorgálta a zenekart a Traviata próbája közben, észlelvén, hogy a zenekar nem elég lelkesedéssel, immel-ámmal zenél, Toscanini dühösen kifejtette, hogy számára ez a mű éppen olyan fontos, mint egy Wagner, Beethoven, Mozart remekmű.)

Marie Duplessis portréja
(interlude hk.)

Liszt, útban Szentpétervár felé, Lembergben szerez tudomást Marie Duplessis haláláról, és megrendülten írt levelet élettársának, Marie d'Agoultnak, akitől három gyermeke is született, a középső, Cosima, később Wagner felesége lett. A levél (Lemberg, 1847. május 1.) így szól: „Sose mondtam el önnek, milyen különös vonzalom fogott el legutóbbi párizsi tartózkodásom alkalmával ez iránt a bájos teremtség iránt. Mondottam neki, hogy magammal viszem Konstantinápolyba... Most pedig – halott... Én pedig nem tudom, az antik elégia milyen különös húrja rezdül meg szívemben, ha rá emlékezem...”. Ami különösen érdekessé teszi e levélkét, az az, hogy az élettársának írja a rajongó sorokat egy kurtizánról, akivel feltételezhetően intim nexusban volt. A hölgy 1847-ben halt meg, 1848-ban elkészült a regény, majd 1852-ben a színdarab, az operát 1853-ban mutatták be. Marie Duplessis történetét Verdi operája tette halhatatlanná.

A Traviata ősbemutatójának plakátja

A XX. században öt film is készült ifjabb Dumas regényéből, amelyek közül az 1936-ban forgatott Camille című film lett a leghíresebb Greta Garbo főszereplésével.

[Greta Garbo in Camille from 1936 in color. One of the best scenes. \(4:54\)](#)

Greta Garbo a Camille c. filmben

Források:

- ifj. Alexander Dumas: A kaméliás hölgy
- Piave: Libretto a Traviata című operához
- The New Penguin Opera Guide
- Gaia Servadio: The real Traviata

*A szerző nyugdíjas orvos